

WERELDATLAS VAN DE LICHTVERVUILING GEPUBLICEERD

Een derde van de mensheid ziet de Melkweg niet meer

14 JUNI 2016 OM 03:00 UUR | Pieter Van Dooren (<http://www.standaard.be/auteur/pieter-van-dooren>)

De vooruitgang is mooi, en comfortabel, maar we hebben er ook wat voor moeten afgeven. De poëzie van de sterrenhemel, om maar iets te noemen.

Zó hoort de nachthemel er uit te zien. Dan Duriscoe

Toen Vincent van Gogh in de psychiatrische instelling van Saint-Paul-de-Mausole uit het raam keek, werd hij zo overweldigd door de pracht van de nachthemel, dat hij een van zijn beroemdste werken maakte, *De sterrennacht*. Het Museum of Modern Art in New York is hem er nog iedere dag dankbaar voor.

Maar dat was 1889. Het is niet gezegd dat Van Gogh vandaag nog tot een schilderij zou komen. Wegens gebrek aan inspiratie. Schaars zijn de plaatsen waar de nachthemel nog in al zijn glorie te genieten valt. Een derde van de mensheid – onder wie zowat alle Belgen – is vandaag niet meer in staat om de Melkweg zelfs maar te zien. Dat

rapporteert Fabio Falchi (Italiaans Instituut voor Lichtvervuiling) in *Science Advances*. Samen met acht collega's van evenveel onderzoeksinstellingen stelde hij een atlas (<http://cires.colorado.edu/artificial-sky>) van de wereldwijde lichtvervuiling op.

De resultaten zijn ontvullerend. Zeker in de rijke landen vind je nog nauwelijks een plaats waar de nachthemel niet kunstmatig oplicht. Elke kampeerder weet hoeveel indrukwekkender de Ardense hemelen zijn, maar ook daar is er laag boven de horizon altijd wel een deel waar je geen sterren kunt zien. Zelfs in het midden van de Kalmthoutse Heide kleurt de horizon oranje.

En we zijn niet alleen. Negenennegentig procent van de Europeanen en de Amerikanen, en 80 procent van de wereldbevolking, leeft onder een vervuilde hemel, schrijven de auteurs. Je moet al naar Tsjaad, de Centraal-Afrikaanse Republiek of Madagaskar eer driekwart van de bevolking in plaatsen met een inktzwarte nachthemel leeft. Of naar Groenland, maar daar heb je dan weer geen bevolking.

Als je in Europa nog een stukje (bijna) ongerepte nachthemel wilt zien, kan dat enkel nog in de woestere gebieden van Schotland, Zweden en Noorwegen. Iets erger, 'maar nog steeds goed', is het in het Spaanse Guadelajara en Extremadura, in delen van Corsica en in het westen van het Oostenrijkse Stiermarken.

Het ergst is het gesteld met Singapore; daar kan niemand zijn ogen nog volledig aan het duister laten wennen. Van de industrielanden zijn Italië en Zuid-Korea het ergst getroffen. In België is het wat gebeterd, sedert we onze wegen minder verlichten. Nu kun je vanop 51 procent van ons grondgebied de Melkweg helemaal niet zien, en vanop het andere deel gebrekkig.

Zeker het verlies aan contact met de Melkweg noemen de auteurs een 'ongehoord cultureel verlies'. Geen cultuur ter wereld of de Melkweg komt in haar mythen voor.

Ledverlichting

Het grote probleem met kunstlicht is dat het niet enkel ter plaatse licht geeft, en verderop in rechte lijn te zien is, maar dat het verstrooid wordt met fijne stofdeeltjes en luchtmoleculen, waardoor de hele hemelkoepel zachtjes opgloeit, ook als de originele lichtbron honderden kilometer verder achter de horizon ligt.

Maar we zijn toch goed bezig, net nu we overschakelen op ledverlichting? Voor ons energieverbruik en dus voor het klimaat klopt dat, maar de lichtvervuiling wordt er jammer genoeg niet minder door. Ze is veeleer aan het verdubbelen. Doordat we geneigd zijn om minder spaarzaam met ledlicht om te springen, maar vooral omdat het

veel helderder is, met twee tot drie keer zoveel blauwe golflengten als in de klassieke hogedruk-natriumlamp van onze wegverlichting. Net dat blauwe licht wordt het hardst verstrooid. Precies daarom zien we overdag met geel zonlicht toch een blauwe hemel.

Kleine maatregelen zouden al veel kunnen verhelpen: lampen beter afschermen bijvoorbeeld, of tijdschakelaars op de verlichting van gebouwen plaatsen en bewegingsgevoelige lampen installeren.

‘We ervaren niet langer de enormiteit van het heelal. We dwingen onszelf om naar binnen te kijken, in plaats van naar buiten. Net zoals we het verdwijnen van de ongerepte natuur niet over onze kant willen laten gaan, moeten we ook onze mogelijkheid om te genieten van het heelal vrijwaren.’ Het citaat komt van Brian May, leadgitarist van Queen – en astrofysicus.

PIETER VAN DOOREN

Pieter Van Dooren is redacteur wetenschap bij De Standaard.

Meer artikels van Pieter Van Dooren >

(<http://www.standaard.be/auteur/pieter-van-dooren>)

LEES MEER

11/06/2016 | TOMMELEIN EN SCHAUVLIEGE ‘RENOVEREN RENOVATIEPACT’

Vlaams Bouwmeester sceptisch over isolatiemaatregelen regering

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160610_02334103)

10/06/2016 | VERSCHILLENDE OUD-WERKNEMERS KREGEN ASBESTOSE

De Centrale werd al eens voor asbest gesaneerd

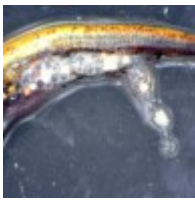
(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160609_02332463)

07/06/2016 | REGERINGEN IN DIT LAND STELLEN GLOBAAL PLAN OP TEGEN CRIMINALITEIT

Ministers pakken hotspots van overlast en criminaliteit aan

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160607_02327824)

07/06/2016 | OOK DAT NOG

Plastic korrels zijn junkfood

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160606_02326434)

07/06/2016 | MILIEU

Bikini nog te radioactief voor herbevolking

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160606_02326435)

Het verlies aan contact met de Melkweg noemen de auteurs een 'ongehoord cultureel verlies'. Geen cultuur ter wereld of de Melkweg komt in haar mythen voor

ALLE ARTIKELS VAN DE LAATSTE 24 UUR » (/NIEUWS/MEEST-RECENT)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal. (<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)